

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3390/2022. (X. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 24.B.137/2020/101. számú végzése és a Debreceni Ítéletábra Bpkf.II.523/2021/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, melyben a Debreceni Törvényszék 2021. szeptember 10. napján meghozott 24.B.137/2020/101. számú végzése és a Debreceni Ítéletábra 2021. október 21. napján meghozott Bpkf.II.523/2021/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól. Álláspontja szerint a támadott döntések ellentétesek az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdésében, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében, illetve 28. cikkében foglaltakkal.
- [2] 1.1. A Debreceni Törvényszék 2020. szeptember 23. napján meghozott 24.B.137/2020/38. számú ítéletével, amely a Debreceni Ítéletábra 2020. június 1. napján kelt Bf.11.533/2020/84. számú ítéletével emelkedett jogerőre, az indítványozót költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt 7 év börtönbüntetésre ítélte.
- [3] A Debreceni Törvényszék indítványban támadott végzésében foglaltak szerint az indítványozó felesége 2021. szeptember 6. napján kérelmet nyújtott be a Debreceni Törvényszékhez a szabadságvesztés büntetés végrehajtása megkezdésének függőben tartása végett, egyben igazságügyi orvosszakértő véleményének beszerzését kérte. Kérelmében arra hivatkozott, hogy az elítélt indítványozó már napok óta a kórház kardiológiai osztályán fekszik, állapota életveszélyes, intenzív osztályon fekvőbeteg ellátásában részesül. Evégett nem tudta az aznapra szóló büntetés végrehajtását megkezdni. Az indítványozó védője ugyanezen a napon a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 39. § (2) bekezdés c) pontjára hivatkozással halasztás iránti kérelmet nyújtott be, mivel ügyfele életveszélyes állapotban van, állapota igényli a kórházi intenzív terápiás ellátást.
- [4] A bíróság soron kívül megkereste az érintett kórházat, azonban a végzés meghozatalának napjáig nem csatoltak olyan dokumentumot, amely alátámasztotta volna az elítélt indítványozónak intenzív osztályon történő kezelését. Az indítványozó védője 2021. szeptember 9. napján csatolta a kórház 2021. szeptember 8.-i keltezésű zárójelentését, mely szerint az indítványozót 2021. szeptember 5. napján vették fel a belgyógyászati osztályra. A bíróság az anamnézist, illetve a zárójelentésben foglaltakra hivatkozva megállapította, hogy a zárójelentés nem támasztja alá az indítványozó feleségének és védőjének beadványát. A zárójelentés szerint az elítélt indítványozó a belgyógyászati osztályon feküdt három napig. A zárójelentés életveszélyes állapotra nem utal, ellenkezőleg, az indítványozót hazabocsátották további orvosi javallat nélkül. Mivel a kórház zárójelentése az indítványozó felesége és védője beadványában foglaltakkal szemben állt, ezért a Debreceni Törvényszék mellőzte igazságügyi orvosszakértő kirendelését és a 2021. szeptember 10. napján meghozott 24.B.137/2020/101. számú végzésével a halasztás iránti kérelmet elutasította.
- [5] A Debreceni Törvényszék végzésével szemben az indítványozó és védője jelentett be fellebbezést. Álláspontjuk szerint az indítványozó orvosi dokumentumai alátámasztják, hogy szív működésének alulműködése közvetlen életveszélyes állapot előidézésére alkalmas, így esetében a halasztás jogszabályi előfeltétele fennáll. Hivatkoztak továbbá arra is, hogy egészségügyi állapotáról, illetve a halasztási kérelemről egyébként is kizárólag szakorvosi állásfoglalást követően lehetett volna megalapozottan dönteni, amelynek beszerzése a törvényszék eljárásában elmaradt. A védő a fellebbezésében foglaltak alátámasztása érdekében csatolta a felkérésére készült igazságügyi orvosszakértői véleményt, illetve az indítványozó orvosi dokumentációját. A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.331/2019/52. számú átiratában a bejelentett fellebbezést alaptalannak találva, helyes

indokainál fogva az elsőfokú bíróság végzésének helybenhagyására tett indítványt, mivel az indítványozó egészségügyi állapota tekintetében – a csatolt szakértői vélemény megállapításait is figyelembe véve – életét közvetlenül veszélyeztető betegség nem igazolt, ahogyan arra vonatkozóan sincs közvetlen adat, hogy betegsége a büntetés-végrehajtási intézet keretei között ne lenne kezelhető.

- [6] A Debreceni Ítéltábla 2021. október 21. napján meghozott Bpkf.II.523/2021/9. számú végzésével a Debreceni Törvényszék végzését helybenhagyta. Az ítéltábla a felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék a pertörténeti adatokat helyesen rögzítette, melyet követően tényszerű indokok alapján, a jogszabálynak megfelelően döntött arról, hogy a terhelt tekintetében legutóbb keletkezett zárójelentés adatai, ekként a döntésekor rendelkezésre álló orvosi dokumentáció alapján a Bv. tv. 39. § (2) bekezdés c) pontja szerinti előfeltétel nem áll fenn, így megalapozottan került sor a védő halasztás iránti kérelmének elutasítására. Az elítélt életét közvetlenül veszélyeztető betegség esetében a tanács elnöke valóban igazságügyi orvos-szakértői szakvélemény alapján állapítja meg a halasztás egészségügyi feltételeinek fennállását, és a BVOP egészségügyi szakterület vezetőjének – az elítélt egészségi állapotának büntetés-végrehajtás keretei között való kezelhetőségére vonatkozó – nyilatkozatát figyelembe véve határoz a kérelemről. Az irányadó bírói gyakorlat alapján azonban a szabadságvesztés végrehajtása megkezdésének elhalasztására irányuló kérelem elbírálásakor a bíróságnak nem kell orvosszakértői véleményt beszerezni az elítélt egészségi állapotára vonatkozóan, ha semmilyen körülmény nem valószínűsíti, hogy az elítélt olyan betegségben szenved, amely életét közvetlenül veszélyezteti (BH2007. 254. I.). Az Ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék a kérelemhez csatolt zárójelentés adatait helytállóan értékelve jutott arra az álláspontra, hogy annak megállapításaiból – mint ahogyan egyébként a védő által csatolt szakvéleményből – sem következik az, hogy az elítélt indítványozó jelenlegi egészségügyi állapota az életét közvetlenül veszélyeztetné, az ilyen állapot bekövetkezésének feltételezése pedig nem szolgálhat alapjául a halasztási kérelem terheltre nézve kedvező elbírálásának.
- [7] 1.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában, illetve annak kiegészítésében megfogalmazott álláspontja szerint a támadott végzések sértik a testi, lelki egészséghez való jogot, valamint a pártatlan és tisztességes eljárás-hoz való jogot, továbbá a hatékony jogorvoslathoz való jogot, tekintettel arra is, hogy nem vették figyelembe az orvosszakértői véleményt.
- [8] Az indítványban hivatkozott orvosszakértői vélemény szerint az indítványozó állapotában bármikor az életet közvetlenül veszélyeztető állapot alakulhat ki a magasvérnyomás emelkedés miatti magasvérnyomásos krízis, illetve a következményes roncsoló agyvérzés vagy szívelégtelenség révén. Ezen adatokat figyelembe véve jelen állapotában a büntetés végrehajtási idő még nem tartható. Az indítványozó álláspontja szerint ez alátámasztja a testi egészséghez való jog immanens tartalmát képező egészséges élethez és a betegséghez igazodó, a kor aktuális egészségügyi ellátása színvonalához és az orvostudomány állásához igazodó érdemi és hatékony gyógykezeléshez való alapvető jogának súlyos sérelmét.
- [9] A bírói végzések sértik a tisztességes eljárás-hoz illetve a jogorvoslathoz való jogát is mivel nem biztosítottak objektív teljes körű tényfeltáró és valósághű tényállásra alapozott eljárást és döntést. Sérült az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési követelmény is. A bíróság nem ismerte fel az ügy alaptörvényi érintettségének relevanciáját, ebből kifolyólag indokolásában egyáltalán nem tért ki az ügy alapjogi érintettségéből fakadó kérdésekre. A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntéssel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételét kellő alapossggal megvizsgálja és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. A döntés nem biztosított kellő, érdemi és hatékony bírói jogvédelmet azáltal, hogy nem vette figyelembe a Bv. tv. vonatkozó rendelkezéseit és az előterjesztett igazságügyi orvosszakértői szakvéleményt, illetve téves és okszerűen volt a bíró értékelés.
- [10] Az indítványozó indítványának kiegészítésében kiemelte, hogy az államnak az általa hivatkozott alapjogok, illetve alaptörvényi kötelezettség érvényesülését és teljesítését biztosító objektív intézményvédelmi kötelezettsége teljesítése során biztosítania kell azt, hogy az elítélt a büntetése végrehajtásának megkezdésére halasztást kaphasson, amennyiben betegsége következtében az élete közvetlen veszélyben forog és egészségügyi állapota a büntetés-végrehajtás körülményei között nem kezelhető. Ahhoz, hogy az egészségügyi állapot megítélésében szakmai végzettséggel és képzettséggel nem rendelkező bíró megalapozott döntést tudjon hozni annak vonatkozásában, hogy a halasztást kérelmező elítélt betegsége az életét közvetlenül veszélyezteti-e, illetve, hogy az elítélt egészségügyi állapota a büntetés-végrehajtás keretei között kezelhető-e a jogalkotó Bv. tv. 39. § (4) bekezdésében ellentmondást nem tűrő módon előírja az eljáró bíró számára, hogy igazságügyi orvos-szak-

értői szakvélemény és a BVOP egészségügyi szakterület vezetőjének nyilatkozata alapján állapítsa meg a halasztás egészségügyi feltételeinek fennállását. A bíró eljárása csak akkor lesz tisztességes, amennyiben a felhívott jogszabályi rendelkezéseket megtartja, azaz igazságügyi orvos-szakértő szakvélemény alapján állapítja meg a halasztás egészségügyi feltételeinek fennálltát. A Debreceni Ítéltábla pedig az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint biztosított érdemi és hatékony jogorvoslathoz fűződő alapjogát is megsértette, mivel a nyilvánvalóan a vonatkozó és ellentmondást nem engedő törvényi előírásba ütköző és a rendelkezésre álló igazságügyi orvosszakértői szakvéleményben rögzítettekkel ellentétes következtetésre jutó elsőfokú végzést helybenhagyta.

- [11] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek, különösen a 27. § szerinti érintettség, a jogorvoslat kimerítése, valamint a 29–31. § szerinti követelményeknek.
- [12] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti.
- [13] Az Abtv. szövege szerint a valódi alkotmányjogi panasz tárgya „az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés” lehet. A halasztás iránti kérelemről bíró dönt, mivel csak bíró dönthet a személyi szabadság elvonásáról, viszont ez a döntés értelemszerűen kívül van a jogerős elbíráláson. Nem az illető fogvatartásáról szóló döntés, tárgya valójában egy kedvezmény törvényi korlátok, illetve feltételek melletti lehetősége. A Bv. tv. 44. §-a szerint a kérelemről, ha azt a terhelt az ügydöntő határozat jogerőre emelkedését követően nyomban előterjesztette (a jelen lévő ügyész nyilatkozatát követően), az ügydöntő határozatot hozó bíróság dönt. Ha pedig nem volt jelen, a később előterjesztett kérelmének elbírálására az egyszerűsített felülvizsgálat szabályait kell értelemszerűen alkalmazni azzal, hogy a bíróság nem ügydöntő végzéssel határoz. A támadott döntés ekként, a törvényi rendelkezések értelmében anyagi jogi értelemben kétségtelenül nem érdemi, nem a büntetőjogi főkérdésről dönt. És ügydöntő határozat sem, ez utóbbit maga a Bv. tv. rögzíti, és egyben az alapügyben hozott döntést kiegészítő jellegű döntésnek sem tekinthető. A végrehajtás elhalasztása tárgyában hozott döntés valójában járulékos jellegű, nem bír közvetlen, sem közvetett hatással az alapügyben hozott döntésre.
- [14] Ehhez képest az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Bv. tv. 39. § (2) bekezdése szerinti, szabadságvesztés végrehajtásának elhalasztása tárgyában hozott végzés nem minősül az Abtv. 27. §-a szerinti az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek, ezért alkotmányjogi panasz tárgya nem lehet.
- [15] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *f*) és *h*) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdéseiben foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2022. szeptember 27.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/4090/2021.

